

Beslut

**efter granskning av elevers tillgång till läroböcker och
andra läromedel i grundskolan vid Kastanjeskolan i
Malmö kommun för Enskild huvudman Föreningen
Kastanjeskolan**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en granskning på Kastanjeskolan avseende verksamhetens kvalitet gällande elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel i grundskolan.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se Bilaga 3). Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, hög kvalitet, hög kvalitet i flera delar eller låg kvalitet. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Skolinspektionen bedömer att Kastanjeskolan i Malmö kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande områden:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.
- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.
- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen kopplat till elevernas kunskapsresultat samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 5 augusti 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller med post till Skolinspektionen Postadress: Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer (dnr 2025:10161) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

Bedömningsområden
Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel. • Sammanhang, progression och ämnesintresse • Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen • Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov • Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid
Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel. • Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel • Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel • Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel • Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Skolinspektionen bedömer att Kastanjeskolan i Malmö kommun i flera delar uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elever, observationer av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel samt inkommen dokumentation från huvudmannen.

Sammanhang, progression och ämnesintresse

Granskningen visar att lärare på alla stadier använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som bidrar till att skapa sammanhang, främjar progression i lärandet samt skapar intresse för ämnet. Samtidigt visar granskningen att det finns ämnen i årskurs 1–3 samt 7–9 där läroböcker och andra läromedel inte utgör stommen i undervisningen.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att elever i huvudsak använder aktuella och relevanta läroböcker som är anpassade till läroplanen. Lärare beskriver att läroboken med tillhörande lärarhandledning används frekvent i de teoretiska ämnena för att planera, strukturera och genomföra lektioner. Enbart digitala läromedel används i natur- och samhällsorienterande ämnen i årskurs 1–3 men i övrigt används digitala läromedel främst som komplement till läroböckerna tillsammans med andra digitala lärverktyg i syfte att skapa variation i undervisningen.

Granskningen visar vidare att lärare använder läroboken på ett medvetet och genomtänkt sätt för att skapa sammanhang och överblick i undervisningen. Det framgår också att lärare använder läroboken som ett stöd för att skapa progression i elevernas lärande. Av intervjuer med lärare på samtliga stadier framgår att eleverna får möta olika typer av texter och uppgifter och att det finns en progression över läsåret. Lärarna beskriver också att lärarhandledningarna är ett bra stöd för lärarna att skapa progression i undervisningen och i arbetet med elevernas lässtrategier genom texterna i läroböckerna. I intervju med rektorn framkommer att elevers läsförmåga är ett prioriterat arbetsområde på skolan. Det framgår också att lärare integrerar läroboken som en del av undervisningen för att väcka och förstärka elevernas intresse för ämnet. I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer flera exempel på hur lärare med stöd av läroböcker och andra läromedel samt skönlitteratur arbetar för att stärka elevernas läsförmåga. Utöver att lärare vid lektionsgenomgångar går igenom olika ord och begrepp för att säkerställa att eleverna förstår deras innebörd så får eleverna också träna genom parläsning och högläsning. Lärare uppger att de inte har identifierat några större skillnader när det gäller flickors och pojkars läsning kopplat till användandet av läroböcker. Lärarna framhåller att skillnader gällande att ta till sig innehållet i läroböcker varierar mer mellan individer utifrån ämnesintresse och studiemotivation snarare än utifrån kön på skolenheten.

Samtidigt som läroböcker och andra läromedel används som stomme i undervisningen i de flesta årskurser och ämnen visar granskningen att eleverna i årskurs 1–3 i ämnet teknik inte har tillgång till läroböcker eller andra läromedel. I intervjuer med lärare framkommer att lärare har valt att låta eleverna arbeta praktiskt och använda lärverktyg i stället för att utgå från en lärobok som grund i undervisningen. Granskningen visar vidare att

läroböcker inte utgör stommen i undervisningen i ämnet svenska och svenska som andraspråk för eleverna i årskurs 7–9. Av intervjuer med lärare framgår att läroböcker i ämnet svenska inte är aktuella och används snarare som ett komplement i undervisningen vid olika tillfällen. Undervisningen utgår i stället i huvudsak från andra lärverktyg som exempelvis skönlitteratur.

Instruktioner och användning av läroböcker och andra läromedel i undervisningen

Granskningen visar att lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att de tydliggör innehåll och instruerar elever i hur de kan navigera i läroböcker och andra läromedel. Lärare uppger att de regelbundet modellerar och går igenom innehåll i läroböckerna genom sammanfattande bildspel via projektorn eller på tavlan i klassrummet. Lärare i årskurs 1–3 berättar att de exempelvis i matematik följer de instruktioner som finns i läromedlets lärarhandledning och att lektionerna utgår från en pedagogisk modell som också inkluderar syftet med undervisningen. Lärarna i årskurs 4–6 och 7–9 berättar att de ger eleverna övergripande sammanfattningar, visar illustrationer samt ger detaljerade instruktioner om de sidor som eleverna ska arbeta med.

Lärare i årskurs 4–6 beskriver vidare att eleverna i olika ämnen har arbetsböcker kopplade till läroböckerna och att detta underlättar för läraren att ge instruktioner. Vidare framgår att lärare i årskurs 7–9 i huvudsak använder lärobokens struktur i genomgångar, gör förenklade begreppslistor baserat på innehållet i läroboken och sammanfattande bildspel. I intervjuer med lärare på alla stadier framkommer att undervisningen består av olika former av läsning av läroböcker i klassrummet, exempelvis högläsning i helklass och i par innan eleverna arbetar självständigt med läroböckerna. Gemensam högläsning genomförs bland annat i syfte att säkerställa att eleverna förstår innehållet i läroböckerna genom att lärare i dialog med eleverna använder tavlan och skriver upp svåra ord och ämnesspecifika begrepp från texten.

I intervju bekräftar elever att de får instruktioner om hur de ska använda läroböcker och andra läromedel och att det ofta handlar om att lärare handleder och ger eleverna stöd i med lässtrategier exempelvis i arbetet med att svara på instuderingsfrågor kopplat till texterna i läroböckerna.

Användning av läroböcker och andra läromedel anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov

Granskningen visar att lärarna ser till att elever får använda läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.

I intervjuer ger lärare från olika stadier flera exempel på att de arbetar med läroböcker på ett varierat sätt och att elever arbetar med nivåanpassade läroböcker och andra läromedel i olika ämnen. Det framgår också att lärare använder läroböcker för att möta elever både i behov av stödinsatser och för elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling och som behöver utmaningar. Lärare i årskurs 1–3 berättar i intervju att de arbetar med läromedel som de bedömer är anpassade efter de olika elevgruppernas kunskapsnivå och att de använder lärarhandledningar för att utmana elever på olika nivåer. Lärare berättar vidare att det i svenska finns olika nivåer i läroboken både gällande texter och uppgifter. I ämnet matematik används ett läromedel som är fokuserat på alla elevernas delaktighet och samtal men att det i läromedlet också finns utmaningar för olika nivåer.

Lärare i årskurs 4–6 berättar att de läroböckerna i huvudsak är anpassade efter elevernas olika kunskapsnivåer och att det i lärarhandledningarna finns alternativa uppgifter och flera olika verktyg som hjälper läraren att anpassa för elever i behov av stöd. Lärare i årskurs 7–9 beskriver i intervju att elever har tillgång till både enklare och svårare texter i läroböckerna och att läroböckerna i ämnet matematik uppges innehålla nivåer med olika svårighetsgrader som eleverna, utifrån sina individuella förutsättningar och behov, kan arbeta med. Elever i årskurs 7–9 bekräftar i intervju att de har tillgång till läroböcker med texter och uppgifter på olika nivåer och att det framför allt är tydligt i matematik.

Möjlighet att använda läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid

Granskningen visar att elever har tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid, exempelvis för repetition och fördjupning. Det framgår också att lärare ger adekvata instruktioner hur elever ska använda läroböckerna utanför lektionstid.

I intervju med lärare i årskurs 1–3 framkommer att elever får ta hem läseböcker i svenska veckovis som en del av en läsläxa och att eleverna har arbetsböcker som de skriver i. Eleverna får i samband med läsläxan muntliga instruktioner som bland annat bygger på att de i helklass läser en del ur texten tillsammans och går igenom vissa begrepp innan eleverna får instruktioner om vilka sidor de förväntas läsa hemma. Utöver det ger lärare instruktioner och information om elevernas hemarbete på föräldramöten

samt skickar enligt en rutin ut veckobrev till vårdnadshavare med instruktioner. Inom övriga ämnen är det sällan som eleverna får läxor och därav är det sällan som eleverna erbjuds tillgång till läroböcker utanför lektionstid förutom vid tillfällen då elever varit frånvarande.

I intervju med lärare i årskurs 4–6 framkommer att elever har tillgång till läroböcker och andra läromedel även när de inte har lektioner. Lärare beskriver elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid som en viktig förutsättning för deras kunskapsinhämtning, exempelvis som förberedelse inför det som ska tas upp i skolan men framför allt som en repetition och fördjupning inför ett prov. Eleverna uppmanas därför att arbeta med läroböcker och andra läromedel utanför lektionstid. Lärarna berättar vidare att läroböckerna är en viktig länk mellan skolan och hemmet och skapar förutsättningar för vårdnadshavare att engagera sig i elevernas lärande. Även lärare i årskurs 7–9 berättar i intervju att eleverna har tillgång till läroböcker även när de inte har lektionstid. I samband med läxor så erhåller eleverna, utöver lärarens muntliga genomgång, skriftliga instruktioner på en digital lärplattform. Elever i årskurs 7–9 bekräftar att de har tillgång till läroböcker och andra läromedel även utanför lektionstid och att de får tydliga instruktioner av lärare om hur de ska använda läroböckerna utanför lektionstid.

Rektorns styrning och ledning av arbetet gällande elevernas tillgång till läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i huvudsak styr och leder arbetet med att fördela medel utifrån vilka inköp som behöver göras i olika ämnen och årskurser samt säkerställer så att eleverna får tillgång till relevanta läroböcker och andra läromedel i de teoretiska ämnena på skolan. Av granskningen framkommer dock att eleverna i årskurs 1–3 inte har tillgång till läroböcker i teknik och att läroboken för eleverna i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 7–9 inte är ändamålsenlig och endast används i begränsad utsträckning i undervisningen.

Rektorn berättar att det framför allt är arbetslagen som har ansvar för att ta ställning till om det finns behov av att byta läromedel och att köpa in nya läromedel som ryms inom arbetslagets budget. Rektorn berättar vidare att ansvaret också delvis ligger på ämneslagen som för diskussioner om läromedel. I intervju med rektorn och lärare från olika stadier framkommer att det har genomförts inköp av nya läroböcker och andra läromedel inom samtliga stadier i flera olika ämnen sedan den nya läroplanen (Lgr22) infördes. Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön med fokus på läroböcker och andra läromedel framkommer vidare att det utöver elevernas egna läroböcker finns klassuppsättningar av läroböcker i flera ämnen på mellan- och högstadiet. I intervjuer med rektorn och lärare

framkommer emellertid att det i ämnet teknik saknas läroböcker i årskurs 1–3 och att läroböckerna i ämnet svenska och svenska som andraspråk används i begränsad utsträckning i undervisningen i årskurs 7–9.

Rektorns ansvar för lärarnas delaktighet i valet av läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn säkerställer att lärare får förutsättningar att utifrån didaktiska överväganden välja och köpa in läroböcker och andra läromedel med tillhörande lärarhandledningar.

I intervjuer med lärare från olika stadier framkommer att det förs samtal kring val och inköp av läroböcker och andra läromedel med tillhörande lärarhandledningar i såväl arbets- som ämneslagen. Lärarna beskriver att de diskuterar och jämför olika alternativ för att säkerställa att det slutliga valet landar i den lärobok eller det läromedel som de bedömer gynnar elevgruppen mest. Inför valet av läromedel i naturorienterande ämnen i årskurs 4–6 genomfördes exempelvis en analys av läromedel från olika förlag och läraren valde ett läromedel med tydlig nivåuppdelning. Vidare framgår att lärare i årskurs 4–6 samt 7–9 haft dialog inför valet av läromedel i naturorienterande ämnen och matematik utifrån att det ska finnas en röd tråd mellan årskurserna. Utöver det har lärarna i årskurs 1–6 deltagit i en kompetensutveckling utifrån ett läromedel i matematik. Lärare i engelska och svenska ger en motsvarande beskrivning av hur valet av nya läroböcker skett i dialog mellan lärare på olika stadierna och att även elevhälsan varit involverade i valet av läroböcker i svenska och matematik.

Rektorns arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn skapar förutsättningar för lärare att bedriva ett gemensamt och medvetet arbete kring användningen av läroböcker och andra läromedel för en likvärdighet inom skolenheten.

I intervju med rektorn och lärare från olika stadier framkommer att det inom skolenheten finns en gemensam riktlinje att använda läroböcker mer än digitala lärverktyg och att arbetsböcker har färgkodats för olika ämnen som gäller för samtliga årskurser. Vidare framgår att ett kollegialt arbete kring ett språkutvecklande arbetssätt har kopplats till arbetet med texter där läroboken är ett naturligt bärande inslag i undervisningen. I intervjuer med rektorn och lärare framkommer vidare att användningen av läroböcker och andra läromedel diskuteras vid arbetslagsmöten och ämnesträffar. Vid arbetslagsmötena utbyter lärare erfarenheter kring de olika läromedel som används. Lärare från olika stadier ger också exempel på att frågor om läsutveckling kopplat till läroböcker och andra läromedel är något som genomsyrar ämnen i alla årskurser. Det innebär att arbetet

med att utveckla elevernas läsförmåga är ett gemensamt ansvar som varje lärare arbetar med i sitt ämne, exempelvis genom att utveckla elevernas begreppsförståelse, där läroboken utgör en grund för undervisningen.

Utvärdering och utvecklingsarbete gällande läroböcker och andra läromedel

Granskningen visar att rektorn i begränsad utsträckning ser till att lärare utvärderar tillgången till och användningen av läromedel. Det framgår också att rektorn inte följer upp resultaten av lärares utvärderingar gällande hur läroböcker och andra läromedel fungerar i undervisningen i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen.

I intervjuer med rektorn och lärare framgår att tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel diskuteras i både arbetslag och ämnesgrupper. Av intervjuerna framgår också att det finns flera goda exempel på enskilda lärare som utvärderar läroböcker. Däremot saknas ett systematiskt arbete med hur och när utvärderingar av läroböcker och andra läromedel genomförs på skolenheten samt hur utvärderingar kopplas till elevresultaten. Rektorn och lärare uppger att även om läroböcker och andra läromedel ofta diskuteras på skolenheten så saknas instruktioner och rutiner med direktiv om hur läroböcker och andra läromedel ska utvärderas både utifrån hur de fungerar i undervisningen och utifrån påverkan av elevernas studieresultat.

Identifierade utvecklingsområden

Utvecklingsområde 1

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av läroplanen framgår att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning samt att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹ Av läroplanen framgår vidare att läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleven ska successivt få fler och större självständiga uppgifter och ett ökat ansvar samt få möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.²

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen i några ämnen saknar läroböcker eller utgår från andra lärverktyg i stället för läroböcker. När undervisningen främst bygger på andra lärverktyg än lärobok och andra läromedel kan det leda till variation i kvaliteten, att elever ges minskade möjligheter till överblick i ämnet och en mindre systematisk undervisning.

Genom att använda läromedel och tillhörande lärarhandledningar kan dessa stödja lärandet på olika sätt. Bland annat kan ändamålsenliga läromedel skapa sammanhang och ge en överblick och på så sätt främja lärandet. Lärarna kan med hjälp av lärarhandledningar planera en undervisning som ger eleverna sammanhang och överblick. Eleverna kan genom läromedel få successivt alltmer utmanande uppgifter och texter vilket gynnar deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna använder läroböcker och andra läromedel samt att lärare medvetet arbetar med texterna i dessa läromedel för att ge eleverna sammanhang och

¹ Lgr 22, avsnitt 2.8, Rektorns ansvar.

² Lgr 22, avsnitt 2.2, Kunskaper riktlinjer.

struktur. Ett sådant arbete kan bidra till elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer. Skolverket har material som kan användas i detta.³

Utvecklingsområde 2

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna inte har tillgång till läroböcker i ämnet teknik i årskurs 1–3. Vidare framgår att rektorn i begränsad utsträckning styr och leder arbetet med att se till att skolenheten köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och årskurs.

Genom att öka tillgången till läroböcker ger det eleverna en grundläggande utgångspunkt för undervisningen, oavsett tidigare kunskaper, vilket är i linje med läroplanens mål om en likvärdig utbildning för alla. Läroböcker som är författade av ämnesexperter och granskad av fackgrupper säkerställer att innehållet är korrekt, sakligt och i linje med skollagen och läroplanens krav på objektivitet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

³[Strukturerad undervisning - en modell i sex steg - Skolverket](#) hämtad 2026-01-15

Utvecklingsområde 3

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Utvärdera tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel i undervisningen kopplat till elevernas kunskapsresultat samt vidta vid behov åtgärder för att utveckla skolans arbete.

Av läroplanen framgår att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna.⁴ Av förarbetena framgår att en definition av begreppen lärobok, läromedel och lärverktyg i skollagen kan bidra till möjligheten att systematiskt och kontinuerligt kunna följa upp tillgång och användning av läromedel utifrån likvärdighet och skolans kompensatoriska uppdrag.⁵

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att det i nuläget saknas utvärdering och analys av tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Visserligen diskuterar lärare användningen av läromedel i undervisningen i arbets- och ämneslagen och enskilda lärare utvärderar läroböcker, men det finns ingen systematiserad utvärdering och analys som tydligt kopplar läroböcker och andra läromedel till elevernas kunskapsresultat. Genom att rektorn skapar förutsättningar för lärare att kontinuerligt utvärdera läroböcker och andra läromedels kvalitet, pedagogiska upplägg och anpassning till elevernas behov, kan analysen av utvärderingens resultat leda till väl underbyggda beslut gällande eventuella utvecklingsåtgärder.

⁴ Lgr 22 avsnitt 2.8 Rektorns ansvar

⁵ Prop. 2023/24:21 s. 27

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att lärarna ges förutsättningar att följa upp, utvärdera och analysera läromedlen kopplat till elevernas kunskapsresultat och vid behov vidta åtgärder avseende tillgången till och användningen av läroböcker och andra läromedel på skolenheten. Sådana förutsättningar kan vara schemalagda möten för läromedelsdiskussioner, etablering av arbetsgrupper eller stöd i form av riktlinjer och resurser för att effektivisera processen. Skolverket har material som kan användas i detta.⁶

På Skolinspektionens vägnar

X Ewa Mölleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Ewa Mölleryd

X Måns Holmstedt

Föredragande
Signerat av: Måns Holmstedt

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Johan Björnberg deltagit.

⁶[Systematiskt kvalitetsarbete - Skolverket](#) hämtad 2026-01-15

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.⁷ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande⁸:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.⁹

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.¹⁰ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse.

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹¹

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

⁷ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

⁸ 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

⁹ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

¹⁰ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

¹¹ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.¹²

¹² Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Kastanjeskolan den 2 december 2025. Besöket genomfördes av utredarna Måns Holmstedt och Johan Björnberg.

Skolenheten är en fristående skola verksam i Malmö stad med grundskola, årskurserna F–9 med 211 elever i årskurs 1-9 på skolenheten. Förskoleklassen ingår inte i granskningen.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En observation av delar av lärmiljön med fokus på tillgången till läroböcker och andra läromedel.
- En gruppintervju med elever.
- Tre gruppintervjuer med lärare.
- En intervju med rektorn.
- Dokument som begärts in från huvudmannen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

Bilaga 3: Granskningens utgångspunkter

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i skolors arbete för att ge eleverna tillgång till och användning av läroböcker och andra läromedel i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Frågeställning

I vilken utsträckning får eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål?

Kvalitetskriterier

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Lärarnas arbete med att organisera och genomföra undervisningen så att eleverna får använda läroböcker och andra läromedel.	Rektorns ansvar för att alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel i undervisningen på ett sätt som skapar överblick och sammanhang i ämnet.	Rektorn styr och leder arbetet så att eleverna får tillgång till ändamålsenliga läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel på ett sätt som ger eleverna möjlighet till progression samt stärker elevernas ämnesintresse och vilja att lära sig mer.	Rektorn tar ansvar för att lärarna är delaktiga i valet av läroböcker och andra läromedel.
Lärarna använder läroböcker eller andra läromedel för att utveckla elevernas läsförståelse.	Rektorn skapar förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för likvärdighet inom skolenheten, så att hänsyn tas till elevernas olika förutsättningar och behov.
Lärarna ser till att eleverna får ändamålsenliga instruktioner i hur läroböcker och andra läromedel ska användas i undervisningen.	Rektorn ser till att lärarna utvärderar hur läroböcker och läromedel fungerar i undervisningen i förhållande till elevers utveckling mot målen. Rektorn använder resultaten i skolans utvecklingsarbete.
Lärarna ser till att elever använder läroböcker och andra läromedel som är anpassade utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.	
Lärarna ser till att eleverna får använda läroböcker och läromedel utanför lektionstid och uppmuntras använda dem utanför lektionstid för att befästa sina kunskaper.	